

طرح درس جهت ارائه در نیمسال تحصیلی اول ۱۴۰۳-۰۴

دانشکده	هنر و معماری	گروه	شهرسازی
گرایش	--	مقطع	دکتری
نام درس	فرهنگ ایرانی اسلامی و شهرسازی	نوع درس	پایه ☐ نظری ☒ تخصصی ☐ عملی ☐ اختیاری ☒ نظری-عملی ☐
تعداد واحد	۲	نام استاد	سید مهدی خاتمی
دروس پیش نیاز	ندارد	تلفن دفتر کار	۸۲۸۸۳۷۳۰
دروس هم نیاز	ندارد	پست الکترونیک	s.khatami@modares.ac.ir

✓ اهداف درس:

۱. آشنایی با تعاریف مختلف از شهر اسلامی و باز اندیشی در آن
۲. بررسی مفهوم اخلاق، انواع اخلاق هنجاری و نسبت آن با شهرسازی
۳. بررسی اخلاق اسلامی و مواجهه آن با دو گانه های اخلاقی و نسبت آن با شهرسازی
۴. بررسی مفهوم پایداری و تضادهای آن با اخلاق منفعت اندیش
۵. بررسی نگاه فضیلت اندیش در شهرسازی

✓ رئوس مطالب و برنامه ارائه در کلاس: (در صورتی که واحد عملی یا نظری-عملی بود، نوع آموزش در توضیحات بیان شود)

شماره جلسه	موضوع جلسه درس	توضیحات
جلسه اول	بیان مقدمات درس	
جلسه دوم	نقدی بر شهر اسلامی از نگاه جنت ابولوقد	
جلسه سوم	شهر اسلامی در نگاه سید حسین نصر	
جلسه چهارم	باز اندیشی در مفهوم شهر اسلامی	
جلسه پنجم	مفهوم اخلاق و انواع اخلاق هنجاری	
جلسه ششم	مفهوم اخلاق و انواع اخلاق هنجاری	
جلسه هفتم	مفهوم اخلاق، انواع اخلاق هنجاری و نسبت آن با شهرسازی	
جلسه هشتم	اخلاق اسلامی و مواجهه آن با دو گانه های اخلاقی	
جلسه نهم	اخلاق اسلامی و مواجهه آن با دو گانه های اخلاقی و نسبت آن با شهرسازی	
جلسه دهم	پایداری و تضادهای آن با اخلاق منفعت اندیش	
جلسه یازدهم	نگاه فضیلت اندیش در شهرسازی	
جلسه دوازدهم	نگاه فضیلت اندیش در شهرسازی	
جلسه سیزدهم	بده، بستان؛ اخلاق رشد جمعی	
جلسه چهاردهم	ارائه های دانشجویان؛ تفسیر فضیلت های اخلاقی در شهرسازی	
جلسه پانزدهم	ارائه های دانشجویان؛ تفسیر فضیلت های اخلاقی در شهرسازی	
جلسه شانزدهم	ارائه های دانشجویان؛ تفسیر فضیلت های اخلاقی در شهرسازی	

✓ روش ارزشیابی:

مشارکت در کلاس: ۴ نمره

ارائه کلاسی: ۶ نمره

تحويل نهایی، آزمون پایان ترم: ۱۰ نمره

✓ منابع:

- Ethical Cities . Brendan F.D. Barrett, Ralph Horne and John Fien. Routledge ۲ Park Square, Milton Park, Abingdon, Oxon OX۱۴ ۴RN. ۲۰۲۱
- Abu-Lughod, Janet L. ۱۹۸۷. "The Islamic City - Historic Myth, Islamic Essence, and Contemporary Relevance." *International Journal of Middle East Studies* no. ۱۹ (۲): ۱۵۵-۱۷۶.
- Akbar, Jamel. ۱۹۸۹. "Khaṭṭa and the Territorial Structure of Early Muslim Towns." *Muqarnas* no. ۶: ۲۲-۳۲.
- Akbar, Jamel Abdulkader. ۱۹۸۴. *Responsibility in the Traditional Muslim Built Environment*, Architecture and Planning, Massachusetts Institute of Technology, Massachusetts.
- Al-Hathloul, Saleh Ali. ۱۹۸۱. *Tradition, Continuity and Change in the Physical Environment: The Arab-Muslim City*, Massachusetts Institute of Technology.
- AlSayyad, Nezar. ۱۹۹۱. *Cities and Caliphs: On the Genesis of Arab Muslim Urbanism*. New York: Greenwood Press.
- AlSayyad, Nezar, and I. Türel. ۲۰۰۹. "Islamic Urbanism." In *International Encyclopedia of Human Geography*, edited by Kitchin Editors-in-Chief: Rob and Thrift Nigel, ۵۹۸-۶۰۶. Oxford: Elsevier.
- Burckhardt, Titus. ۱۹۶۷. "Perennial Values in Islamic Art." *Studies in Comparative Religion* no. ۱: ۱۳۲-۴۱.
- Burckhardt, Titus. ۱۹۷۰. "The Void in Islamic Art." *Studies in Comparative Religion* no. ۴ (۲): ۹۶-۹۹.
- Hakim, Besim Selim. ۱۹۸۶. *Arabic-Islamic cities; Building and planning principles*. London: KPI Limited.
- Harries, Karsten. ۱۹۹۷. *The Ethical Function of Architecture*. Cambridge: The MIT Press.
- Mortada, Hisham. ۲۰۰۳. *Traditional Islamic Principles of Built Environment*, London: RoutledgeCurzon.
- Nasr, Seyyed Hossein. ۱۹۸۷. *Islamic Art and Spirituality*. New York: State University of New York Press.
- Nasr, Seyyed Hossein. ۱۹۹۰. *Traditional Islam in the Modern World*. London: Kegan Paul International.
- Nasr, Seyyed Hossein. ۱۹۹۶. *Religion and the Order of Nature*. Oxford: Oxford University Press.

- Wasserman, Barry, Patrick J Sullivan, and Gregory Palermo. ۲۰۰۰. *Ethics and the Practice of Architecture*. New York: John Wiley & Sons.

- بمات، نجم الدین، شهر اسلامی، مترجم: محمد حسین حلیمی، تهران: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی.
- بورکهارت، تیتوس (۱۳۷۲): هنر مقدس، اصول و روشها، مترجم: سید حسین نصر، تهران: انتشارات سروش.
- حبیبی، محسن (۱۳۷۶): از شار تا شهر، تهران: انتشارات دانشگاه تهران
- داوری اردکانی، رضا (۱۳۷۵): ملاحظات در باب طرح مدینه اسلامی، مجله آبادی، شماره ۲۲: ۳-۱۰.
- عاملی، جعفر مرتضی (۱۳۸۹)، شهر اسلامی، مشهد: سازمان فرهنگی تفریحی شهرداری مشهد.
- گرابار، الگ، شهر در جهان اسلام. مترجم: مهرداد وحدتی دانشمند، تهران: انتشارات بصیرت.
- سید مهدی خاتمی (۱۳۹۸)، باز اندیشی در مفهوم شهر اسلامی؛ تحلیلی پیرامون برداشت های مختلف از مفهوم شهر اسلامی و تبیین ضرورت خوانش اخلاقی، فصلنامه علمی پژوهشی نقش جهان، دانشگاه تربیت مدرس.